

(א) כמידי ויאמר וכו' כ"ל. רש"י (ג) לקמן מו. א (י"ג) א"ר חמא בר חנינא. (ד) וימא לט. (ה) (לעיל ח. לד.). ו לעיל לד. לקמן לו. (ז) נתי דומא תבין כ"ל. רש"י (ח) גרסות יט: מגילה ג. טז: מט: זנחם ק. (ט) בע"י. (י) (הולקן), (י"ג) בעמרי הדין (דף מה:), (י"ז) מעל נפש.

תורה אור השלם

1. ותקח רצפה בת איה את השק ותתנה לה אל הצור מתחלת קציר עד נתך מים עליהם מן השמים ולא נתנה עוף השמים לנתח עליהם וימם ואת חית השדה ל'לה. שמואל ב כא י
2. ויאמר יי אל משה קח את כל ראשי העם והקע אותם לין נגד השמש וישב חרון אף יי מן השמים אל: במדבר כה ד איכה היתה לזונה קרה נאמרה מלאתי משפט צדק לין בה ונתנה מרציהם: ישעיהו א כא 4. למדו היטב דרשו משפט אשרו חרון אף יי ופשו: תחם ריבו אלמנה: ישעיהו יז 5. לאבדו ולאבדו לאחיו ולאחורו לא טמא להם במקום כי נוד אלקי על במדבר י ו

הגהות הב"ח

(א) גמ' בתעלי שבת וליגמיה לדיניה בשבת: (ב) רש"י ד"ה ולחמיו וכו' אין הכוונה מזהיר שלא ליטמא וכו' דלית טעמא אכל: (ג) תוס' ד"ה ויאמר דמסקין דהיינו וכו' כי דינא תרי זימני וכו' לאגליי היא אכל: (ד) בא"ד קאלמ ה"ה דמקין. י"ב עין כ"ד הפה דק מ"ו וכוונת: שם

מוסף רש"י

אבל במיתה אחת דבין. דעממא משום דלא אפשר לעיניו כמחייביו הוא (לקמן יו). וכוונת דרברי המדבין המחייבין. פלוגי חייב ומן הטעם הוה פלוגי וכה ומן הטעם הוה (מעיל לד). שניהם סובין דבני המזבח ושניהם סובין דבני המזבית, שאם עשה עשה האחד ויבית כבודו על של מבידו (לקמן יז). ובלאחוריה מה ת"ל. סיון לאחוריהו (בבב"ש פ). הרי שהיה הולך לשחוט את פסחו. הרי שהיה מת והוא כ"ג והולך לשחוט את פסחו או למול את בנו (שם) או: אם אלו ענין לאלו מזה ענין לענין ביטול עבודה ומילה מפני מת מזה (מגילה ג). ולמול את בנו. דמילת וכויו מעממו מלמול פסחו (בבב"ש פ).

אחד דיני ממונות פרק רביעי סנהדרין

וסקה רפסה צם איה וגו'. אלמא מגולין היו לפי שתלוין על העצים ואי משום לא תלין ובלתו וגו' (דברים כה) הא שנין לה צינמות (עט). מוטב תיעקר אות אחת בתורה ויתקדש שם שמים צפרהסיה שיהו הכל רואין אותן ושואלין מה טיבן של אלו הללו בני מלכיהם ופסעו ידם צגרים גרורים: **חלק להם צפי דינים.**

והכי קאלמ קח כל ראשי העם והולךי אתם לצתי דינים הרבה וידונו את עוזברי העצירה והקע אותם את המחויבין מפני שצמדו לצבל פעור ועוצד עזודת כוכבים צסקילה וכל הנסקלין נתלין כדאמרין (בצרכע מיתות (דף סה:)). **שאיין.** צ"ד אחד דן שנים ביום אחד: **אלא צפסי מיתות.** הוא דלין דנין לפי שאין זו דומה לזו וצריך למלווא טעם לדבריהם כאן וכאן ואתי לאלקוליי שמא לא לפסחו ככל האורך: **אלא צמיסה אחת.** ועצירה כוכבים דנין: **אלא.** כדמוכח קרא (במדבר כה) וישבו חרון אף וגו' כשהקציה רואה שכולם עסקים צדבר ומקנאין לכבודו: **דק ילין צב.** רגילין היו מתמלה להלין את הדין כדי לצדקו ועמה כשאין עושים כן הרי ים כמרחמין: **שמהם** אס דיונו. שמהם אומי ומלינו כדי להוציאו לאמיתו: **ואידך.** מיבעיא ליה להך דרשה דאמר צב"ק (דף מו: ע"ש) מנין שנוקקין לתובע תחלה כגון התובע את תצירו לדין שהלוה ואינו משלם וזה טוענו משכון היה לי צידך ונתקלקל או אצד נוקקין תחלה צ"ד לתביעת התובע עד שיהא ממונו צדו ואחר כך נוקקין לדין המשכון: **אשרו חרון אף יי** החזיקו את הגזול ולא את הגזול: **כל תעניס וכו'.** רגילין היו צילי תעניס לעשות דקה והיו עיני העניים נשאות לכך ואם ילינו מנאלו עניים רעבים שנעטנו על כך: **וה"מ.** צמקוס שרגילין לחלק ריפתא ותמרי דבר המוכן לאכול: **אלא זווי ותיעי שערני.** לא נשענו העניים עליהם אותו היללה ולית לן זה עד למחר: **דלמא זווי טעמא.** היום לחובה וצבו למיעצד הלנת דין ומנאל גמרו צצבם ואי אפשר כדמפרש דלין מיתת צ"ד דוחה שבת: **לידיעני מעעלי שבתא ונגמריה בחד בשבתא.** וכל זמן שכל נגמר הדין לא היו עיניו הדין דלם שעה מצפה להצלה אבל כשנגמר כל היום מצפה למיתה

והיו עיניו הדין: **מינשי לכו טעמייהו.** שנשאו ונתנו ודקדקו ציוס ראשון: **ליצא דאינשי אינשי.** ליצא דאינשי לא כתצו ואע"ג שזכור לו ליסוד הטעם נשכח מלבו יצונו לטעמו ואין יכול לייצרו לתת טעם הגון כצראשוני: **ותפא קבורם מה מזהו כו'.** ר"ל לאו אמתיני צעיא מרי יוחנן אלא צעלמא וסדרוה מסדרי הגמ' כאן משום דקופה לשאלו ותפא מיתת צ"ד דוחה שבת: **ולאחוסו מה פ"ל.** גבי מיר כתצו על נפש מת לא יצא וכתצו צתריה לאציו ולאמו לאחיו ולאחוסו וכולוהו יתירי נינהו דהא (מכל נפשות) משתמע ודרשינן להו צכפרי [נשא ו] אציו מה תלמוד לומר הא לא צא אלא להוציא מת מזהו שמוחר ליטמא לו לאמו מה תלמוד לומר לגופיה לא איצטרך ולהחיר מת מזהו הא מצביו נפקא אלא להציא שאם היה זה מיר כהן דיש עליו שתי קדושות אין הכבוד מזהירו (א) ליטמא אלא לאמו ולאחר קרובים אבל מטמא למת מזהו לאחיו מה תלמוד לומר שאם היה זה מיר כהן גדול דקדושתו חמורה שלף צלא מירות אסור ליטמא לקרובים אף על פי כן לאחיו הוא דלא יטמא אבל מטמא הוא למת מזהו ואם אינו ענין למיר גרידא ולא לכהן הדיוט מיר תניהו ענין למיר וכ"ג לאחוסו מה תלמוד לומר הרי שהיה כ"ג וזויר והולך לשחוט את פסחו דאיכא מנות טובא אפ"ה לאחוסו הוא דאינו יטמא אבל מיטמא למת מזהו:

ושמע

לה.

אבל במיתה אחת דנין. והא דמני צמוספתא אין דנין שנים ציוס אחד אפי' נולף ונופסת צפרק נגמר הדין (לקמן דף מו.) מוקמי לה צבת כהן וצועלה דהיא צשריפה וצועלה צחנק: **אשרו חמוין ולא חמוין.** פ"ה לכדדרישין צפרק שור שנגח את

הפרה (צ"ק דף מו: ו) (שם) מניין שנוקקין לתובע תחלה כגון שצובע את תצירו שהלוה מנה ואינו משלם וזה משצבו משכון היה לי צידך ונתקלקל או אצד נוקקין לתובע תחלה עד שיהא ממונו צדו ואחר"כ נוקקין לדין משכון ולי"ל שיש שטר למלוה דלא מהימנ ליה צמיגו דאי צעי אמר פרעמך דא"ל לפורעו צעדים ואע"ג דאטרורחי צ"ד תרי זימני לא מטרחינן כדאמר צב"ה המקבל (צ"ד מ"ד קי). צהורא שטררא דהוה כתצו ציה שנין סתמא ומלוה אמר ג' ולוה אמר צ' ומסקין (א) והיכא דקדים מלוה ואכל פירי דג' שנין לא מפיקין מיניה משום דאטרורחי צי דינא שתי זימני לא מטרחינן התם היינו טעמא כדמסקין מילתא דעציד לאיגלויי אבל הכא משום דברים צעלמא דקאמר לוה לאצשמטוי לא צצקין מלהוציא מידו מיהו תימה היכי דמי אס יש לו עדים מוזמנין ללוה או שטוען צצמוך ל' יוס יצא עדים ממתין ליה דאפי' שאל זמן לפרעו יצדינן ליה זמן ל' יוס ואי טוען שיצא עדים לאחר ל' יוס צלא קרא נמי לא ציימין ליה והיכא דזיילי ניכסי קאמר התם דנוקקין (י) לנתבע תחלה ואמאי וכי ימתינו לאחר שנה או שנתים ולי"ל ולדחוק דלמר פלוני ופלוגי היה שם וידוע צצמות וידוע דהכי הוא וריצ"א פירש דנוקקין לתובע תחלה פירוש היינו לקבל עדיו תחלה וגי'מ אס ימותו עדיו של נתבע או ילכו למדינת הים ותימא דלא גרע מהיכא דזיילי ניכסי וגי'מ שזה תובע שחבל צו והנתבע אומר שיצא עדים היום או למחר משאר תביעות שיש לו בענין דנוקקין לתובע תחלה דקי"ל צצקין החובל (צ"ק דף סה.) דלין נותנין זמן לחצלות: **ליגמריה דייניה בשבתא.** אע"ג דמן צב' משילין (פינה דף לו.) אלו הן משום שצות לא דנין היינו דוקא דיני ממונות גזירה שמא יכתוב אצל דיני נפשות אין לאסור מטעם זה שצב כחצו מאתמול דצרי המחויב וצברי המחייבין:

אין רציחה דוחה את השבת. צשריפה ניחא אפילו למ"ד מקלקל צצצברה פטור דיש צה חילול צבת משום פתילה דאמר (צימות דף ו.) מה לי צישול פתילה מה לי צישול סממנים וצצשר חייבי מיתות נמי אפי' למ"ד (כמוצות ה:) דמקלקל צצצורה פטור הכא חשיב תיקון דיש לו כפרה: **לאביו ולאמו.** לאמו דרשי' לכהן וזויר ואע"ג דזויר חמור דלין מיטמא לקרובים וכהן הדיוט מיטמא לקרובים מ"מ ס"ד דמיתסר טפי משום כהן הדיוט כיון דאיכא תרמי ועוד כהן הדיוט עדיף שזה קדושתו לעולם וזה אין קדושתו לעולם כדאמרין צצזיר צב' כהן גדול (דף מו:). **הר"י** שהיה הולך לשחוט את פסחו. אפי' הרי שהיה כהן גדול וזויר והולך לשחוט את פסחו וקשה דפרין מיניה צב' טבול יוס (וצמס דף ק.) אצובדא דיוסף הכהן שמתה אשמו צע"פ וטימאהו ומאי קושיא שאני הכא דאיכא מצות טובא ע"כ נראה לפרש דצהולך לשחוט הפסח לצד איירי או למול את צנו ואינו לא כהן גדול ולא זויר וכן משמע מדלא קמי הרי שהיה כ"ג וזויר והולך לשחוט את פסחו כדמני צצצריני והא דמני שמה לא יטמא משום דלא אחי עשה דטומאת קרובים ודחה עשה דפסח או דמילה שיש צו כרת ועוד יש לייצב פי' הקונט' דאי משום הולך לשחוט את פסחו לחודה לא נמנע מלנטמא כי הו נמי צצדי אחריני אין צצק כלום דלא דמי לכהן הדיוט כדפרישית לעיל דקדושתן קדושת עולם:

שבת

**עין משפט
גר מצוה**

כב א ב מ"י פרק י"ד מהלכות סנהדרין הלכה י: **כג ג מ"י** שם פ"ה הלכה ז: **כד ד מ"י** שם פרק כ הלכה ז סמג עשין לו **כו ט"ז** שם מ"מ פ"ט סוף פ"ה: **כז ה ו מ"י** פ"ט מהל' ממנות עינים הל"ד **כח ז** וסוף פ"ד סוף פ"ד: **כט ח** מ"י פ"ה מהל' סנהדרין הלכה ז: **ל** מהלכות צבת הל"ד: **מ** מ"י פ"ד מהלכות ציאת מקדש הל' ט י:

רבינו הגנאל

והוקע אותם לה' נגד השמש. ומניין להוקעה שהיא תלייה שנאמר והוקענום לה' בנבעת שאלו בחי ה'. אם העם חטאו ראשי מה חטאו אמר רב אמר לו הקב"ה למה חלק לתן בחי דינים מה טעמא לפי שאין דנין שנים ביום אחד. איני והאמר רב חסדא לא שנו אלא בשתי מיתות אבל במיתה אחת דנין אלא להשיב חרון אף: דיני נפשות גומרין בו ביום לצות וביום שלאחריו חובה כו'. מנא לן א"ר ריבא דאמר קרא מלאתי משפט צדק לין בה ועתה מרצחים. כלומר כיון שאין מלינין בדין כאלו הן מרצחים: אבא אמר אשרו חמוין. אשרו חמוין שמתמין את דינו. כלומר מאריך ואינו חותבו כמו מצה. אלא מתמין עד שיחמיו. ר' אלעזר דריש האי קרא צדק לין בה ועתה מרצחים כל המלין צדקה. כלומר כל הפוסק לתת צדקה לעניים ומלינה ומצפין להן כדי שיאכלו אותן בערב ואין מבינין להן מאי שיאכלו וכיון שלא נתן להן זה נמצאו מהים היללה כולו בריע. אבל זווי או חזיט ושערי לית לן בה: לפיכך אין דנין לא בערב שבת ולא בערב יום טוב מאי טעמא לפי שאין הריגת ב"ד דוחה לא שבת ולא י"ש שבו. פשוטה היא. ואי אמרת לדיניה במעלי שבתא וליגמרו לדיניה בחד בשבא. מינישו לטעמייהו. ואע"ג דכתובין הוו דברי כל אחד ואחד נהו דכתבי טעמא דמפקי כדמייהו טעמא דבליבא מינישו הלכך לא אפשר. ואקשינן ותהא קבורת מת מצוה דוחה שבת מק"י. ומה עבודה שדוחה שבת שנאמר וביום השבת שני כבישים וגו' קבורת מת מצוה דוחה העבודה שבת מולאחוריה שבגמרי. דתניא ולאחוריה מה תלמוד לומר מופנה הוא דלא הוה צריך ליה. ומה אם לאביו

שבת